D’ar 1añ a viz Du

- Gouel an Hollsent. Gant ar gouel-mañ ez eñvorer war-un-dro engroez ar vadezidi a gement gouenn, yezh, pobl, broad bet heñvelaet ouzh Doue da virviken gant ar C'hrist, ar Sant Nemetañ. Abaoe ar pevare kantved e veze kehelet ar verzherion santel gant Iliz Roma. War-dro dibenn ar seizhvet kantved e voe degemeret ganti lidañ an holl sent war-un-dro, diwar levezon an ilizoù kelt. En ilizoù bizantat e vez lidet an holl sent d’ar Sul goude ar Pantekost.

- Er Iañ kantved e Lingona (Langres), da vare an impalaer Vespasianus, merzherenti **santez Eponina**.
Galianez e oa eus meuriad al Lingoned hag e oa deuet da vezañ kristen. Harpañ a reas he gwaz, an ofiser roman Julius Sabinus, en doa kemeret perzh e 79 en emsavadeg Civilis a-enep Roma a voe trec’het gant ar Sequaned kevredet gant ar Romaned. Neuze ez ejont da guzhat o-daou en ur c’hroc’h lec’h ma c’hanas o gevelled. Goude bezañ bet diskuliet e voent harzet ha lakaet o daou d’ar marv.

- En IIIde pe IVre kantved, **sant Aostremon** (Lt. Austremonius pe Stremonius), eskob Arvernis (Clermont) en Arvern.
Bez’ e vefe ur Yuzev, ganet en Emmaus. Deuet da vezañ beleg, e voe kaset eus Roma gant an diagoned Marius, Anthemius, Mametus, Nectarius ha Seronatus da avielañ Galia. Sant Privad a vefe eus e ziskibion.

- E Breizh, ganedigezh en neñvoù **sant Pirieg**, eskob e Leon.

- Er VIIvet kantved, **sant Postan** (Gl. Potentin), abad, diskibl sant Koulman Veur.
Diazezañ a reas ur minic'hi e-kichen Matignon nepell diouzh Dinan.

- E Breizh, er XIVvet kantved, **ar pac’hiad Salaün**, lesanvet *ar Foll*, penitiour.
Da gentañ manac'h e Landevenneg, ez eas da benitiour e-kichen Lesneven. Goude an oferenn pemdeziek ez ae a di da di o c’houlenne e vara en ur lavarout : "*Ave Maria, Salaun a zebrfe bara!*"
Goude e varv didrouz d’ar 1añ a viz Du 1358 e voe sebeliet e-kichen ar wezenn en doa kavet bod enni. Nebeudig goude avat e voe gwelet ul lilienn o kreskiñ war e vez gant he daredoù o stummañ ar gerioù *Ave Maria* hag o tont eus genoù Salaun. Ar burzhud a zesachas engroezioù hag e voe savet ur chapel a voe lakaet da iliz chabistr gant an dug Yann V e 1423.

- Er Vvet kantved, mibion Brec'han : **sant Pabiabili**, aet da brezeg an Aviel e Bro-Spagn, **sant Dingad**, penitiour e bro Mynwy e Kembre,

- E Kembre, **sant Kledwen pe Kleden**, penitiour e bro Brycheniog e Kembre.

- E Kembre, er VIIvet kantved, **sant Keizno**, a savas un iliz e Llangeith e bro Aberteifi.

- En Iwerzhon, **santez Ailltin** ha **santez Kuñv**, **santez Fionntaine,** maouezed santel.

D’an 2eil a viz Du

- Kounidigezh an holl feizidi aet d’an Anaon. Erbediñ a ra an Iliz en deiz-mañ evit an holl Anaon o c’houzañv ur c’hlanaidigezh diwezhañ a-raok antren er c’hloar.
Sant Odilon a lakaas an eñvoradur-mañ da dalvezout evit holl vanatioù Cluny.

- War-dro 315, en Armenia, merzherenti **ar sent Karterios**, **Styriag**, **Tobi**, **Eudoks**, **Agapios hag o c’humpagnuned** soudarded.
Dre ma chomjont start en o feiz e voent dêvet ez vev.

- E 1521, **ar wenvidigez Marc’harid a Lorren**, intañvez, leanez, kenvamm ar roue Henry IV a Vro-C’hall.
Deuet da vezañ intañvez e teuas da vezañ leanez en Abati Mortagne e Normandia he doa lakaet da sevel.

- E Breizh, er VI^{vet} kantved, distro da Zoue **sant Maeg pe Meog**, penitiour, diskibl sant Meven, a savas e beniti e Koadmeog en eskobiezh Dol. Kehelet e vez e meur a lec’h e Breizh.

- Er V^{vet} kantved, **sant Erc'h**, eskob en Iwerzhon, avielour e Kernev-Veur, breur sant Euni, sant Herec'h ha santez Yae. Badezet e voe gant sant Padrig.

- E 680, **sant Bolc'han**, Iwerzhonad, aet da vanac'h e Lens e Bro-Artez.

- Er VII^{vet} kantved, **sant Vulgan**, penitiour e Bro-Artez, genidik a Vro-Saoz, keneil sant Madelgisil.

- En Iwerzhon 778, **sant Ainmire**, manac’h.

- En Iwerzhon, **santez Kuñvez** (en Iwerzhoneg *Coimhe*), maouez santel.

- En X^{vet} kantved, **santez Bai**, abadez e Bro-Skos, ha **santez Maor,** he diskiblez, a voe abadez war he lerc'h.

- E 1148, en abati Claravellis e Burgondia, **sant Maelvezeg** pe **Malac’hi Ard Macha,** arc'heskob Ard Macha, adreizher an iliz en Iwerzhon, mignon sant Bernez a skrivas e vuhez.

D’an 3 a viz Du

- War-dro 592, distro da Zoue **santez Silvia**, intañvez kensakret, mamm ar pab Gregor Veur.
Roet a-grenn d’ar bedenn ha d’ar binijenn, e plede gant he mab hag e oa evezhiek d’e vagañ a-zoare evit ma vefe yac’h.

- E 1639, e Lima er Perou, **sant Varzhin Porrez**, lean dominigat.
Diskouez a reas un emzinac’h skouerius en e garg a glañvdiour hag e voe ur burzhudour bras o lakaat e zonezonoù en arempred ar reuzeudion.

- E Breizh, war-dro- 560, ganedigezh en neñvoù **sant Gwenhael**, mab Revael ha santez Levenez, diskibl ha lerc'hiader sant Gwennole abad Landevenneg.
Gant daouzek manac'h ez eas da Iwerzhon lec'h ma weladennas manatioù. E 513, e tistroas d'an Arvorig gant hanter kant manac'h. Dislestrañ a rejont war Enez-Groe gant relegoù prizius ha levrioù. Distroet da Landevenneg, e chomas tri bloaz eno kent mont da ziazezañ ur manati e Kernev. Galvet gant Haelog e teuas gant daou vanac'h da Vro-Wened gant ar soñj d'en em brientiñ d’ar marv. Sevel a reas ur chapel ha teir logell e Kaodan lec'h ma varvas d'an 3 a viz Du 590

- Er VI^{vet} kantved, **santez Levenez pe Lavena**, mamm sant Gwenhael.

- E Kembre, **sant Eleri**, abad e Kembre.

D’ar 4 a viz Du

- E 304, e Bologna, merzherenti **ar sent Vital hag Agricola**.
Hervez danevell sant Ambroaz e oa Vital sklav Agricola hag e voent keneiled er verzherenti. Vital a varvas p’edod ouzh e vourreviañ dirak Agricola na blegas ket hag a voe kroazstaget. Sant Ambroaz a serras o relegoù hag a lidas dedi un iliz dindan o faeroniezh e Firenze. E Ravenna e weler c’hoazh ur vrientiliz bet gouestlet dezho e 525, kinklet gant marelladurioù meurdezus.

- E 1031 e Pannonia, distro da Zoue **sant Emerig**, tad a diegezh.
Mab sant Stefan, roue, Hungaria ha santez Jisela, e varvas kent bezañ roue, goude ur vuhez santel ha skouerius.

- E 1584, **sant Charlez Borromeo**, kardinal, eskob Milano, Patrom ar gloareged.
Anvet e voe arc’heskob Milano gant e eontr ar pab Pie IV hag en em ziskouezas evel ur gwir bastor, evezhiek ouzh ezhommoù Iliz e amzer. Strivañ a reas da lakaat e pleustr disentezioù goursenez Trento. Diazezañ ar reas kloerdioù evit stummañ an danvez beleion. Aketus e voe da weladenniñ e eskobiezh hag ar re stag outi.

- Er V^{vet} kantved, e Kolun, merzherenti **sant Juvad** pe **Yuzad**, beleg, koñfesour santez Ursula. Roet eo bet e anv da barrez Sant-Juvad e-kichen Evran, en eskopti Sant-Mac’hloù.

- E Breizh, e 1485, **ar wenvidigez Frañseza Amboaz**, dugez Breizh, intañvez, gwreg Pêr II Breizh.
Sevel a reas e Gwened Karmez ar Bodon dindan warez an Teir Mari lec'h ma’z eas da leanez ha ma voe priolez ar-raok mont da Garmez ar C'hoadoù e-kichen Naoned.

- E 1667, e Sant-Gwen e-kichen Mur, **ar bac’hiadez Katell Danielou.**
Matezh ha kevrinourez a zo bet graet anezhi *ene ar misionoù* gant an Tad Juluan Maner a voe test eus he buhez kevrinel dibar.

D’ar 5 a viz Du

- **Gouel ar Relegoù Santel**.
Evel ma oa un nerzh dreist naturel o tont eus Dended Santel Jezuz hag o tegas ar pare d’ar re a dostae outañ, e c’hell ar sent, hag int perzhiek hiviziken e klod Doue en neñvoù, seveniñ burzhudoù (kv. Kempedenn *Oferenn ar Relegoù Santel*) dre o relegoù chomet war o lerc’h (eskern, ludu, ha zoken pezhioù dilhad pe binvioù diseurt bet en o arver, levr, kammell h.a.) ha neuze skarzhañ an diaouled, degas ar gweled d’ar re zall, glanaat al lovridi, pellaat an temptadurioù ha degas dimp ar madoù eus an dibab o tont eus Tad ar sklêrijennoù.

- E 307, e Kaezarea e Palestina, merzherenti **sant Domnin**.
Mezeg yaouank e oa pa darzhas heskinadeg Diocletianus. Kondaonet da labourioù ret e mengleuzioù Pheno e tiwaskas amprouennoù kriz ha dre ma talc’he start d’e feiz e voe dêvet ez vev war urzh ar prefed Urban. War un dro gantañ e kounaer **ar sent Teotimus**, **Philotheus**, **ha Timozeoz** a voe lazhet er sirk da ziduell evit ar bobl, ha **sant Auxencius**, ur c’hozhiad a voe roet d’al loened gouez.

- War-dro 705, ganedigezh en neñvoù **santez Bertilla**, abadez.
Da gentañ manac’hez e Jouerre (Jouarre) war ribl ar Marne e Bro-Vrieg (Brie) e voe abadez gentañ Chelles nepell diouzh Melda.

- Er IV^{re} kantved, merzherenti **sant Gwinforzh**.
Genidik eus Bro-Iwerzhon pe eus Bro-Skos e voe merzheriet e Milano hag e varvas e Pavia lec’h ma voe kemeret da batrom Kevrenn Skol-Veur ar Gwir e 1415.

- E Breizh, er V^{vet} kantved, **sant Kae pe Tegae**, lesanvet "Kollezog" o talvezout *karedig*.
Mab Ludun ha Tagu, e oa penitiour e Kleder. Diwezhatoc’h ez eas da Gernev-Veur el lec'h a zo anvet diwar e anv Lankey.

- Er V^{vet} kantved, **sant Fili**, manac'h, kelennet en Avallon, keneil sant Kae ; ha **sant Kerrien pe Kerian**, diskibl sant Kae e Kleder e Bro-Leon.

- Er VI^{vet} kantved, **sant Gwezhenneg pe Venneg**, abad. Patrom ar vellourion.
Mab sant Fragan ha santez Gwenn, breur sant Jagu ha sant Gwennole, e voe diskibl sant Budog en enez Lavred. Sevel a reas manati Landoag, bremañ Sant-Yagu-an-Enez, gant e vreur sant Jagu.

D’ar 6 a viz Du

- Er VI^{vet} kantved, ganedigezh en neñvoù **sant Leonarzh**, diskibl sant Remi e Bro-Augustoritum hiziv Lemojez, beziet en abati Noblat war hent Kompostella. Patrom ar vac’hidi ez eo.
E zeoliezh en em ledas goude dieubidigezh vurzhudus Bohemond Taranto da-geñver ar Groaziadeg gentañ.

- E 1312, **santez Kristina a Stommeln**, gwerc’hez.
D’he 13 bloaz e kuitaas he c’hêriadenn evit mont da leanez e Kolun e bro-Roen (Rheinland). Degemeret gant ar beginezed e lodennas diwaskoù hor Salver betek dougen kleizennoù an Diouzañv en he c’horf hag e voe trec’h da holl demptadurioù ar bed. Miret eo bet he c’henskriverezh prizius gant an dominigad svedat Petrus de Dacia.

- **498 merzher Bro-Spagn** lakaet d’ar marv etre 1934 ha 1936 en o zouez eskibion, beleion, leaned, leanezed ha liked.

- E Breizh, er V^{vet} kantved, **sant Eflamm,** mab ur roue eus Iwerzhon, **ha santez Enora** e bried, merc'h ur roue eus Bro-Gembre.
Dedennet kentoc'h gant ar vuhez vanac'h en em dennas e Breizh-Vihan e Plistin e Bro-Dreger lec'h ma teuas Enora ivez evit bezañ penitiourez en e gichen. Echuiñ a reas hi he buhez e manati santez Ninnog e Lannenneg.

- War-dro 530, **sant Maelan pe Melani**, eskob-abad Roazhon dezhañ ur roll a bouez en istor ar vro. Ganet e Plazh, hiziv Braen e-kichen Rodon, e varvas eno er manati bet diazezet gantañ. E vadelezh hag e vrokusted a dalvezas dezhañ bezañ anvet "Tad an holl reuzeudion" gant ar pab sant Gregor Veur.

- E 717, **sant Gwinnog pe Gwenneg**, abad, breur ar roue sant Judikael, diskibl sant Bertin, diazezour abati Wormhoudt e-kichen Dukark.

- E 717, er VII^{vet} kantved, **sant Kanadog,** diskibl sant Gwinnog en abati Ponthieu.

- E 577, merzherenti **sant Eldad pe Aldad**, eskob Caerloyw (Gloucester) e Bro-Saoz, lazhet gant ar Saozon oc’h aloubiñ ar vro. Bez’ e voe da gentañ diskibl sant Ildud.

- En Iwerzhon, **santez Fradhbar**, maouez santel.

- **Gouel holl sent Iwerzhon,** savet gant ar Pab Benead XV.

D’ar 7 a viz Du

- Er I^{añ} kantved, **sant Restitud**, eskob Augusta Tricastinorum pe Sant-Paol-an-Tri-C’hastel. Hervez an hengoun e vefe an den ganet dall eus an Aviel deuet eus Palestina gant santez Mari-Madalen, sant Lazar hag an diskibled all.

- Er IV^{re} kantved, e Ankara da vare heskinadeg Juluan an Dianzavour, merzherenti **santez Karina**, **sant Melasipe** he gwaz, ha **sant Anton** o mab.
Mac’hagnet e voent ha staget ouzh ar bouilhouer dirak o mab a zalc’has d’ar feiz daoust da arvest jahinerezh e dud hag a voe dibennet d’e dro.

- E 739, ganedigezh en neñvoù **sant Wilibrord**, eskob, abostolour an Izelvroioù.
Genidik eus Breizh-Veur e voe urzhiet eskob Utrecht gant ar pab sant Serj I^{añ} hag e embannas an Aviel er Friz hag en Dania lec’h ma tiazezas eskoptioù ha manatioù. Brevet gant e labourioù hag aet kabac’h e varvas en ur manati en doa savet el Lutsemburg.

- Er VI^{vet} kantved, **sant Ildud** pe well **Eldud**, abad, mab Bic'han ha Rianwlez, diskibl sant Kadog, diazezour Llanilltud Fawr e Bro-Gembre. Da c’houde e savas un abati all, war Ynys Bŷr, gant ur skol vrudet lec’h ma voe stummet ar sent Samzun, Gweltaz, Paol Aorelian, Devi, h.a..
Lenn a reer er *Vita Samsonis* e voe Ildud "mestr illur ar Vretoned", ur mailh a-fet Skritur Sakr ha skiantoù. Krediñ a reer e varvas en abati Dol war-dro 522. Hervez hengoun Kembre avat e vije marvet eno ha sebeliet er Brycheiniog, ur rouantelezh iwerzhonek anezhi e Kembre.

- **Sant Sadorn**, breur sant Ildud, ha keneiled sant Ildud: **sant Gwenno**, abad Llanwynno e Bro-Gembre, **sant Tevodeg**, manac'h e Kembre, **sant Izan**, abad e kreizteiz Bro-Gembre, **sant Atoel**, abad e kreizteiz Bro-Gembre, **sant Kov.**

- Er VI^{vet} kantved, **sant Melion**, manac'h kembreat, keneil sant Samzun.

- Er VI^{vet} kantved, **sant Kongar a Llangefni**, VI^{vet} kantved, abad.
Ganet en Devnon an enezenn e tiazezas meur a abati. Roet en deus e anv da gCongresbury lec’h ma voe beziet.

- En X^{vet} kantved, **sant Brelived** pe **Blinlived**, eskob Gwened.
Mont a reas da vanac'h e Kemperle ha da c’houde e manati Sant-Juluan e Teurgn lec'h ma varvas.

- E 693, **sant Florent**, Iwerzhonad, abad Huslach, eskob Strassburg.